

Nr 374.

Av herrar Hagberg i Luleå och Holmberg, *om viss ändring i gällande bestämmelser angående disposition av fonden för vissa stödåtgärder inom malmkommunerna.*

Vid 1938 års riksdag beslöts att avsätta »till fond för vissa stödåtgärder inom malmkommunerna under sjunde huvudtiteln för budgetåret 1938/39» ett anslag av 3 miljoner kronor. Motiveringen därför var att gruvarbetarna och gruvsamhällena på ett hårdare sätt än inom övriga områden berördes av de starka konjunkturväxlingarna och att staten kunde betraktas som förpliktad att, på grund av sina stora intressen i den lappländska gruvbrytningen, vidtaga vissa förberedande skyddsåtgärder för att mildra dessa verkningar.

Vid 1939 års riksdag fastställdes sedan närmare direktiv för dessa fondmedels framtida användning. Enligt dessa — se s. 2—3 i statsutskottets utlåtande nr 211 vid 1939 års riksdag — skulle fondmedlen användas när nedgången i sysselsättningen vid LKAB's gruvor på grund av läget på den allmänna marknaden för järnmalm är av sådan omfattning och synes bliva av sådan varaktighet, att hjälpåtgärder med fondmedlen äro motiverade. Av fondmedlen skulle bekostas hjälpåtgärder för berörda gruvarbetare och privatanställda inom Jukkasjärvi och Gällivare socknar som haft sin väsentliga årsinkomst genom arbete hos LKAB och arbeta med starkt inskränkt arbetsvecka. Medlen skulle kunna användas för att bedriva allmänna arbeten eller för kontant bidragsverksamhet. Arbetslinjen skulle ha företräde. Statsutskottet föreslog, vilket också av 1939 års riksdag godkändes, att de av departementschefen förordade grunderna för medlens användning skulle »godtagas såsom ett provisorium i avbidan på det slutliga ställningstagandet i ämnet».

Nu har som bekant malmskeppningen upphört eller i vart fall nedbringats till ett minimum. En av följderna härav är, att arbetsveckan redan inskränkts med till att börja med en dag i veckan. Då även gruvarbetarna fått finna sig i en viss reallönesänkning under krisåren blir denna inskränkning av arbetsveckan synnerligen kännbar. Representanter för gruvarbetarfackförningarna ha därför redan för någon månad sedan uppvaktat finansministern i ämnet. Enligt vad vi erfarit skulle förhandlarna därvid ha bibringats

den uppfattning att bestämmelserna voro så pass allmänt hållna, även om meningen var att dessa medel skulle användas för arbeten, att frågan om utbetalning i kompensationshänseende nog borde kunna ordnas. Sedermera ha emellertid gruvarbetarna erhållit det beskedet, att de av 1939 års riksdag fastställda direktiven utgöra hinder för utbetalning av kompensation för inkomstminskningen. På grund härav lära vissa åtgärder ha förberetts för att begära en förändring av direktiven.

Enligt vår mening böra de 1939 fastställda direktiven betraktas som ett provisorium och nu revideras. På grund av den reallöneförsämring som redan inträtt under de gångna krigsåren böra också de nu genomförda inskränkningarna av arbetsveckan motivera att fondmedlen användas på det sätt som gruvarbetarna nyss begärt vid uppvaktning hos finansministern. Vi föreslå därför,

att riksdagen måtte besluta hemställa hos Kungl. Maj:t om utformande av nya direktiv för användning av fond för vissa stödåtgärder inom malmkommunerna så att viss kompensation kan ges berörda gruvarbetare för redan genomförd och eventuellt ytterligare inskränkning av arbetsveckan samt skyndsamt underställa dessa riksdagens godkännande.

Stockholm i januari 1945.

H. Hagberg.

Helmer Holmberg.
